

ESA

EFTA
Surveillance
Authority

Hvordan statsstøttereglene kan bidra til å opprettholde skattefundamentene

Gjermund Mathisen, Lysebu, 21. mai 2019

Nordisk skattevitenskapelig forskningsråds seminar

DISPOSISJON

- Statsstøttereglene i et nøtteskall
 - En ytre ramme for statenes beskatningskompetanse
 - Mer om betydningen ved direkte skatter
 - Indirekte skatter og statsstøttereglene
 - Noen overordnede konklusjoner
- *«Skattefundamentene» forstås som skattegrunnlag, men litt skal sies om skattesatser også – et uklart skille i støtteretten*

Statsstøttereglene i et nøtteskall

Statsstøttereglene...

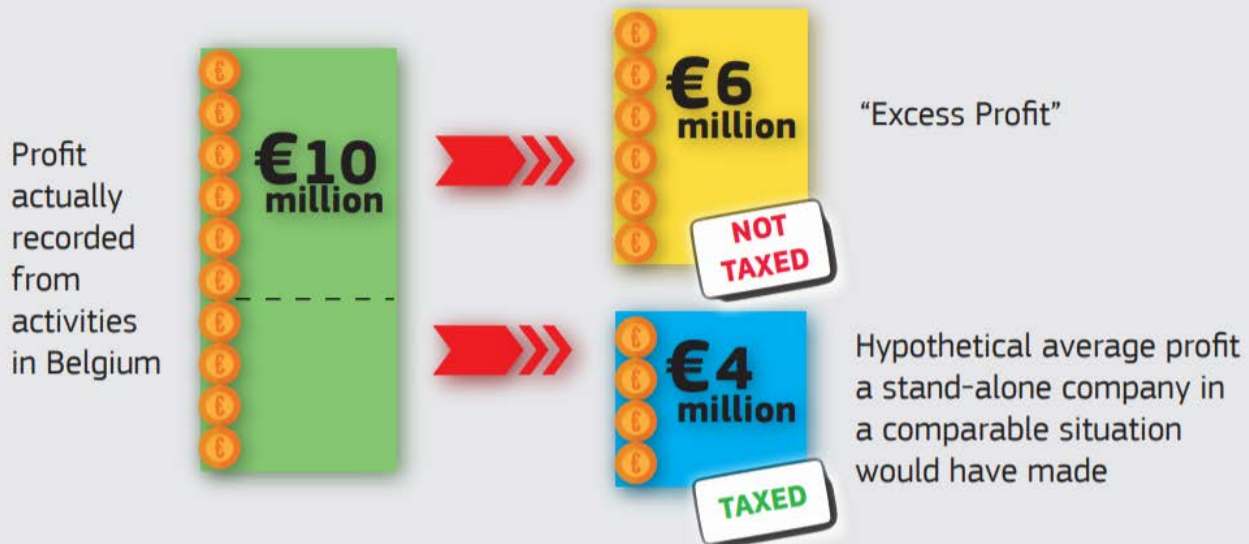
- Er en del av konkurransereglene i EU/EØS-retten
- Skal sikre at det offentlige (sentrale myndigheter, fylkeskommuner, kommuner, osv.) ikke vrir konkurransen eller påvirker samhandelen mellom EØS-land
- Utgangspunktet i statsstøtteretten er at «statsstøtte» er forbudt, men en lang rekke unntak kan godkjennes av Kommisjonen/ESA i Brussel eller aksepteres under gitte gruppeunntak, mv.

«Statsstøtte», jf. art. 107 TEUV / art. 61 EØS

1. Støttemottager må være et foretak (økonomisk aktivitet);
2. Støtten må være gitt av offentlige midler (i enhver form);
3. Støtten må innebære en fordel for mottager;
4. *Fordelen må være «selektiv»;*
5. Støtten må være egnet til å vri konkurransen; og
6. Støtten må være egnet til å påvirke samhandelen i EØS
 - **Slik statsstøtte er i utgangspunktet forbudt (men kan godkjennes til bestemte formål og på visse vilkår)**

En ytre ramme for statenes beskatningskompetanse

Belgium's "Excess Profit" tax scheme

Data source: "Only in Belgium" brochure – minfin.fgov.be

Belgia og Magnetrol mot Kommisjonen (1/2)

- Forente saker T-131/16 og 263/16
- Dom 14. februar 2019 (utvidet avdeling)
- Kommisjonen tapte saken fordi den ikke hadde vist at det gjaldt en støtteordning
- Anke står nå for EU-domstolen i sak C-337/19 P
Kommisjonen mot Belgia og Magnetrol
- **NB! avsnitt 59–74 om statsstøtteregler og skatteregler**

Belgia og Magnetrol mot Kommisjonen (2/2)

- (70) «... any tax measure that meets the conditions for the application of Article 107(1) TFEU constitutes State aid...»
- (71) «... the Member States must exercise their tax competences in accordance with EU law and refrain from adopting any measure liable to constitute State aid incompatible with the internal market...»
- I praksis innebærer dette at mange skatteregler «fanges» av statsstøttereglene [74% av all støtte som gis i Norge...]

Mer om betydningen ved direkte skatter

Enhver form for skattefundament (eksempler)

- Bedriftsbeskatning (skatt på overskudd)
 - Rederibeskatning (tonnasjeskatt) [gunstig alternativ til bedriftsbeskatning – særskilt godkjent for 10 år om gangen]
- Petroleumsbeskatning [eget «referansesystem», jf. ESA-vedtak om leterefusjon; T-836/16 & 624/17 *Polen/Kom.* § 91 er relevant]
- Arbeidsgiveravgift [flytende grense satser/unntak...]
- Eiendomsskatt på næringseiendom
- Skatt på næringsinntekt

... kan hende også indirekte (flere eksempler)

- Formuesskatt på arbeidende kapital (reiser spørsmål om indirekte fordel for foretakene der kapitalen er satt i arbeid)?
- Inntektsskatt for personlige skatteyttere (ditto)?
- Skatt på aksjeinntekter / utbytteskatt (ditto)?
 - Sak C-156/98 *Tyskland mot Kommisjonen* (fortjeneste ved salg av aksjer kunne avregnes mot kostpris for nye aksjer i SMBer i tidligere Øst-Tyskland; dette utgjorde – indirekte – statsstøtte som var uforenlig med det indre marked)

Indirekte skatter og statsstøttereglene

Et spørsmål om indirekte fordel til foretak

- Null-moms på salg av el-biler som eksempel
 - Gjelder skattesats, ikke skattegrunnlag, men illustrerer det viktige poenget med indirekte støtte på en særlig tydelig måte
 - ESAs beslutning 228/17/COL; ikke statsstøtte til private kjøpere (som jo ikke utgjør foretak), men indirekte til produsenter og forhandlere ved at omsetningen stimuleres
 - To ord om NOU 2019: 11 *Enklere merverdiavgift med én sats*
- Forholdet til momsdirektivet / EU-rett vs. EØS-rett
 - [Tilsvarende for en rekke «excise duties»]

Eksempelbasert ekskurs: «sukkerskatter» o.l.

- NOU 2019: 8 *Særavgiftene på sjokolade- og sukkervarer og alkoholfrie drikkevarer*
 - Utvalgets flertall mener de nåværende *fiskale* avgiftene bør oppheves og erstattes med nye *helsebegrunnede* avgifter
 - Statsstøtterettslig kan det (helse) være enklere
 - Skillet mellom fiskal logikk og annen logikk (helse, miljø)...
 - Spørsmål om avgrensning av skattegrunnlag («Notion of Aid» / «NoA», avsnitt 131: åpenbart vilkårlig/tendensiøst/partisk)
 - Betydning for hvordan statsstøtteregler sikrer skattefundamentene

Noen overordnede konklusjoner

- Mye lar seg forene med statsstøttereglene, *men*:
- Et *bredt* skattefundament er *lettere* å forene med reglene enn et smalt skattefundament – i hvert fall for fiskale skatter
- «Hull» i skattefundamentene er spesielt vanskelig å forene med statsstøttereglene (eksempelvis unntak fra beskatning av visse næringseiendommer, visse former for inntekt, osv.), unntatt for å unngå dobbeltbeskatning etter avtaler om det
- ... og unntatt for å gi *målrettet, velbegrunnet støtte!*

ESA

EFTA
Surveillance
Authority

Spørsmål?

 [eftasurv](#)

 [@eftasurv](#)

 [EFTA Surveillance Authority](#)

www.eftasurv.int

